

SPECIALISTŲ GEBĖJIMŲ ĮVAIROVĖ IR INDIVIDUALI JŲ ĮTAKA VAIKO KALBOS PLĖTOTEI

VPPT LOGOPEDĖ MET. KRISTINA DOMEIKIENĖ

„Naudojuosi ne tik visomis smegenimis, kurias turiu, bet ir visomis, kurias tik galiu pasiskolinti“ (Vudrou Vilsonas)

Kompetencijų ir gebėjimų paradigma

- Matau
- Girdžiu
- Tiriu
- Suprantu
- Problemų daugėja, dažnėja, sudėtingėja

Kalbos ar kalbėjimo sutrikimas-
žinutė MAN būti
stipriu...išryškinant individualius
gebėjimus

- Žinios-mokėjimai-įgūdžiai
- Ankstyvoji diagnostika spartėja
- Specialistų gebėjimų atranka
- Mokslas „šimtamyliais“ žingsniais žengia
- Laimėjimų nėra be NE

Silpni pasakys - "na reiškias nelemta buvo.."

O stiprūs pasakys - "aš pabandysiu dar kartą!"

Demotivacija.lt

Gebėjimų paieška-tebūnie varomoji specialisto jėga

- ...įtakoja vertinimo eigą,
- ...reikalauja rezultato,
- ...stimuliuoja kalbinę raišką,
- ...sąlygoja aplinką,
- ...įprasmina vidinę vaiko brandą

„Žmogus, jei nežino ko nori,
blaškosi net lygiausiame kelyje. O
štai vedamas TIKSLO jis tvirtai juda
pirmyn nekreipdamas dėmesio į
sunkumus“ (Tomas Karlaillis)

- Pasitikėjimas kompetencijomis
- Saviugda pažinti gebėjimų problemą
- Gebėjimų kiekybės ir kokybės santykis (49 gebėjimai 6 grupėse)

Aš-vienas gebėjimas...MAN reikia pagalbos-komandos

- Neurologinis (medicininis), lingvistinis (pedagoginis), psichologinis(emocinės brandos) požiūriai
- „Trijų banginių struktūra“ (kognityvika, elgesys, emocijos)
- Tarpinstitucinis bendravimas

Patirtis-žilagalvė mokytoja

GNOSTINIAI GEBĖJIMAI. Jų dėka gebame tirti, matyti, pažinti.

Be jų būtų sunku prdėti mokomąją veiklą. Gali būti: tiriamieji, taikomieji, pedagoginės technikos.

- Pastabumas įvertinant, atrenkant, organizuojant, valdant ir sisteminant info>>>konstatuojamoji kalbos f-ja
- Kalba ir mąstymas>>>verbalinis lankstumas
- Metodų ir principų įvairovė>>>spontaniškumas
- Sklaida ir dalijimasis gerąja patirtimi

„Pasaulyje yra tik viena
investavimo be pralaimėjimo
galimybė-tai tu pats“ (IBM įkūrėjas)

KOMUNIKACINIAI GEBĖJIMAI - tai gebėjimai
palaikyti tinkamus santykius individualiai su
kiekvienu vaiku, su atskiromis vaikų
grupėmis, tėvais, bendradarbiais

- Individualumas-universalumo podukra
- Šeima - kaip specialisto stiprybė
- Testas sau
- Požiūrio keitimas („švarūs skalbiniai“)

„Valia gali pakeisti net mūsų delnų linijas“ (Žanas Kokto)

KONSTRUKCINIAI GEBĖJIMAI:

TURINIO (gebėjimas atrinkti medžiagą, analizuoti, sudaryti mokymo struktūras, didaktiškai perdirbti ir pritaikyti mokymo medžiagą)

OPERATYVINIAI (gebėjimas planuoti, stimuliuoti ir organizuoti įvairias vaikų veiklos formas)

- Nuoseklumas ir sistemingumas>>>socialinių situacijų modeliavimas (socialinio kalbėjimo elementai)
- Sunkus fizinis organizmo išsekimas
- Somatinės ligos
- Sulėtėjusi psichinė raida

„Sėkmės formulė labai paprasta.
Reikia tik padvigubinti nesėkmių
skaičių“ (Ričardas Bachas)

BENDRADARBIAVIMO GEBĖJIMAI - tai gebėjimai
atsižvelgti į vaikus, atitinkamai sudarant sąlygas
ar situacijas dalyvauti ir tarpininkauti siekiant
bendro tikslo

- Pagrindinių vaikų psichinių poreikių nepatenkinimas (įspūdžių, teigiamų emocijų stoka) lėtina kalbos raidą.
- Verbalinis iškalbingumas>>>nuotaikingumas>>>originalumas ir išraiškingumas

„Gyvenimas per trumpas, kad būtum mažas“ (Benjamins Disraelis)

ORGANIZACINIAI GEBĖJIMAI-tai gebėjimai patraukti, sudominti vaikus naujomis mokymo perspektyvomis; rasti tinkamiausią reikalavimo formą ir mokėti ją pateikti bei taikyti

Verbalinės>>.socializuota kalba per sklandumą ir verbalinį iškalbingumą

- Neteisinga socialinė aplinka
- Kompleksinė negalia/sutrikimas
- Priežasčių eliminavimas
- „Tarpinis prizas“-kas tai?

„Sėkmė ateina ne pas tuos, kas anksti keliasi, o pas tuos, kas keliasi su gera nuotaika“ (M.Asaras)

EKSPRESINIAI GEBĖJIMAI

Tai gebėjimas panaudoti savo-specialisto-kalbinį išraiškingumą.

- Kalbos raidai įtaką daro artimiausių žmonių kalba
- Dvikalbystė-šiandieninis „drakonas“
- Komforto zona>>.egocentrinė kalba

Specialistų gebėjimų visuminio panaudojimo sritys

Savęs pažinimas:

- Ugdymo praktikos tyrimai (mokinių pažinimas, pedagoginės veiklos tyrimai)
- Ugdymo naujovės ojektavimas (pedagoginės veiklos tobulinimo planavimas)
- Kvalifikacijos tobulinimas (saviugda)
- Naujovių įgyvendinimas (pdagoginės veiklos tobulinimas)

		Individuali gebėjimų sistema			

	GNOSTINIAI	KONSTRUKCINIAI	ORGANIZACINIAI	KOMUNIKACINIAI	BENDRADARBIAVIMO
GNOSTINIAI		0,181	0,397**	0,360**	0,263*
KONSTRUKCINIAI	0,181		0,250*	0,408**	0,243*
ORGANIZACINIAI	0,397**	0,250*		0,360**	0,362*8
KOMUNIKACINIAI	0,360**	0,408**	0,360**		0,366**
BENDRADARBIAVIMO	0,263*	0,243*	0,362**	0,366**	

„Kovok už savo svajones ir TIKSLAS kovos už tave“ (Paulo Coelho)

- „Viską, ką žmogaus protas sumanys ir kuo patikės, jo ranka sugebės įgyvendinti“ (Napoleonas Hilas)- rezultato siekiamybė
- „Matyti svajonę ir tikslą turi būti taip natūralu ir neskausminga kaip kirpti plaukus ir nagus... nesvarbu kiek kirpsi-jie atauga“ (Montenas)- chronologinė ugdymo proceso seka

	IDEALI-TOBULA-SAĖMONINGA	Aplinka
Žinios, įgūdžiai	Įgimtos reakcijos į autoritetus <i>Situacijų kūrimas</i> Iniacityva	
	Tik POZITYVIOS	
Mokėjimai	Paskatinimai Vertinimai <i>Skaitymas kartu</i>	
	JAU POZITYVIOS ir išlikę negatyvios	
Emocijos	Prašymai, reikalavimai Manipliavimai Apribojimai <i>Kalbėjimasis kartu</i> <i>Pilnavertis dialogas</i>	
	Dar NEGATYVIOS ir jau pozityvios	
Požiūris	Kaltinimai Kritikavimai Simpatija Empatija <i>Skaitymas garsiai</i>	
Gebėjimai	NEGATYVIOS Įsakymai, bausmės Įsiterpimai Tylėjimas, izoliavimas <i>Spontaninė kalba</i>	

„Ne žygdarbiais pranoksti kitus.
Tikras pasiekimas pranokti
vakarykštį save“ (Robin Sharma)

- VPPT prioritetai
- Komanda
- Specialistų stiprybės
- Konsultavimas
- Vaiko galimybės, o ne tinkamumas
ugdymo įstaigai
- Sveikata ar specialieji poreikiai
pasirenkant
- DUBLIAVIMAS

„Reikia drąsos, kad stovėtum tvirtai, kai kiti atsitraukia ar pasiduoda baimei“ (Loxis)

- Problemos gniaužtai
- Gebėjimų įgalinimas
- Motyvacija siekti
- Kalbinių gebėjimų alternatyvos

„Begalybė-tai tik viena iš
amžinybės galimybių“
(nežinomas autorius)

- Situacija ČIA ir DABAR
- Vieningumas/kolegialumas
- Kūrybinis mąstymas
- Dėmesio ir elgesio valdymas

Nori pasiekti tikslą?

Siek jo, nesvarbu koks ilgas ir vingiuotas kelias būtų...

Pasirinkimai-tai kasdienybė

- Ugdymo proceso sėkmė
- Bendrystės patikimumas
- Ugdymo aplinkos tinkamumas
- Kliūtys
- Ryžtingumas pokyčiams
- Lankstumas
- Individuali vaiko kalbos plėtotės dinamika

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

IKI KITŲ SUSITIKIMŲ

KRISTINA

- ▶ „Būna, kad išeini gatvėn ir atrodo, jog visi žmonės-ne vilkai, o broliai. Vaikšto atsargiai, tarsi bijodami kits kitą užgauti, tiesia rankas, lyg norėdami apsikabinti, o kartais ir ant kelių puola sakytum trokšdami atsiprašyti. O, kad taip kasdien būtų plikledis.“
Juozas Erlickas